

tenia la i tònica breu com la de SERVITIUM. És ben difícil assegurar-ho, tant o més que negar-ho. En cap llengua romànica MAURITIUS no ha donat formes amb e: no en it. ni oc., res cast. tampoc en gall-port. (on hi ha NLL *Mourícios*, prov. Pontevedra, *Mourizia* en el concelho de Argenil).

També en cat. n'hi ha NLL amb evolució popular:

Sant Mori (de *Morizi*, passant per *Morii* > *Mori* (>*Mōri* > *Mōrti*), poble de l'Empordà; *l'Estany de Sant Moriç* (a la vall d'Espot, a l'Alt Pallars: única forma viva del seu nom, no pas *Maurici*)

Però en llatí ¿tenia i llarga o breu el sufix -ITIUS, existent en l'antroponímia llatina, si bé menys freqüent que -ICIUS?: el fet és que els participis en -ITUS en llatí són molt més nombrosos que en -ITUS amb i breu.

No escau en el vol. present (reservats els NPP a un altre volum) aclarir a fons aquesta qüestió. Però, ara com ara, els indicis de ITIUS han resultat incerts i més aviat negatius.

Limitem-nos a assenyalar que hi ha una altra pista etimològica, ben possible. Que també proposo no sense reserva, tot notant que té bona base històrica, i molt més ferma. El nom del primer bisbe de Mallorca, de després de la Conquesta, es deia, en baix llatí «*Petrus de Muredine*» (a. 1239).

Ara bé, això és la forma antiga, baix-llatina, del nom del poble *Mura*, a Bages, 12 k. a l'E. de Manresa. Com veurem a l'art. corresponent (infra) aquest nom ve de MURĪCĪNUS 'merlet, muralleta', passant per *mure(z)eno* (cast. *murezno*), i després *muré(n)* > *murē* > *mūre* (avui pron. *mūrə*).

És visible, però, que una altra evolució d'aquest nom seria *mureden*, d'on *murée*, que pararia en *murə* amb i > ə segons la norma mallorquina. En el cogn. *Morey* hi ha -o-, certament, però ja que ens consta que aquest nom apareix arrelat en la ruralia de Mallorca, en tants NPP i NLL menors, des del S.XIV, i d'ample en ample de l'illa, es comprèn que devia passar per la boca de les diverses generacions, encara mig morisques, de Mallorca endins, en els SS. XIII i XIV; i els moriscos canviaven u (ū) davant r en o: MŪRTĪS > *Mortitx*, PINNA MŪRATA > mall. *-Morat Bini~* (supra); val. *Morvedre* MŪRUM VETEREM; i *Moratella* (art. supra).

Que junt amb *Petrus de Murédine* vinguessin molta gent de Mura, res més natural, i segur almenys que hi vindria la seva família. Segur que devien adquirir diverses possessions en l'illa. Pocs anys després el Capbreu de Bearn, consigna la donació de diversos predis i d'un molí a Petrus de *Muredine* (Quadrado, 529, 531 ss.). ¿El mateix bisbe o un parent homònim?

D'aquesta poderosa i prestigiosa família, crec que deu venir el nom *Morey*. Com gent proveïda de diverses propietats, és natural que llurs serfs moriscos,

en vagin adoptar el nom, pronunciant-lo *morə* en lloc de *muree* (o *murei*).

Augmenta decisivament el pes d'aquesta sospita el gran fet: el cognom *Morey* (no sols el NL) és únicament mallorquí; si vingués de *MAURITIUS en la forma suposada, fóra incompreensible que no existeixi enlloc de Terra Ferma: ni Princ., ni Ross., ni P.Val. ni tan sols a Menorca ni a Eivissa! — estrictament a Mallorca. En aquestes condicions el més versemblant és que el nom vingui del de conquistadors de Mallorca: la família, doncs, de l'històric bisbe ¿Originàriament topònim? Però no: ni així fóra més acceptable una base MAURITIUS: en fonètica mossàrab, una tal base hauria donat alguna cosa com *-ecio*, *-eço* o *-éçō*. I ja hem vist que com NL no es troba fins al S.XVIII; però com NP des del XIV almenys.

MORELL i Morelló

1) *El Morell*, municipi del Tarragonès, situat a la dreta del Francolí.

Pron. Mod.: *ə murə*, oït a Vilabella i al Morell per Casacuberta (c. 1920). Gentilici: *murə*.

Doc. Ant.: s. XII: *domine de Morel* (*Cart. Poblet*, 92); 1359: *Morell* (*CoDoACA* XII, 38).

Cap Morell, en el terme de Cadaqués (Alt Empordà). Ja es troba documentat l'any 976 (*Villan., Vi. Lit.* XIV, 234).

Alqueria Morell (*Morel* en el terme d'Artà (Mallorca) (en el *Rep.Mall.*, 26).¹

Morell, partida del terme de Muro (Mallorca) (XLI, 19.18). *Morell*, «lloc» prop de Favàritx (Menorca) (XLIV i Masc. 7G12). *La Mòla d'En Morell*, partida del terme d'Alaior (XLIV, 58.9).

Morell com a NP es troba documentat en les cèdules de l'*Onom.Cat.* a Perestortes (Rosselló) (XXV, 129.22); Hortafà (Rosselló) (XXV 12.14); Altron (Pall.Sob.) (XXXVI, 182.10); i a molts pobles de la Comarca de Dènia: Orba (XXXIV, 127.18); Tormos (XXXIV, 128.22); Vall de Gallinera (XXXIII, 122.12). La primera documentació d'aquest NP és del 1198: *Petri Maurel* (*Cart. Poblet*, 84).

2) *Morelló*, alqueria del terme de Sencelles (Mallorca) (XL, 117; Mascaró 18G9). Coromines oí: *morə* Es troba documentat *Morelon* en el Capbreu de Bearn (còpia de 1389 però que prové del temps de la Conquesta) (Quadrado, 529) i *Moreyo* en el Despuig.

Solà i freginals de Morelló, partida del terme de Sorita (Ports de M.) (XXVII, 183.19).

El Morelló partida del terme del Palamó (Horta d'Alacant) (XXXVI, 114.10).

ETIM. Prové del NP ll. cristià MAURELLUS tots ells o molts en el sentit de 'moreno, bru' diminutiu de MAURUS, «moro» (Skok, 108) cap d'una família de